

Budapest Galéria
1036 Budapest, Lajos u. 158.

Ügyiratszám: 498-1/2017
Ügyintéző: Szerdahelyi Márk

KÉPZŐMŰVÉSZETI SZAKÉRTŐI ÁLLÁSFOGLALÁS

1.) TÁRGY

A veronai autóbusz-balesetben elhunytak emlékművére kiírt pályázati anyag bírálata, valamint a kegyeleti emlékhely tervezett helyszínére vonatkozó szakértői vélemény

2.) SZAKÉRTŐI KONZULTÁCIÓ IDEJE, HELYE

2017. szeptember 13., 10 óra. 1036 Budapest, Lajos utca 158. (Budapest Galéria)

3.) RÉSZTVEVŐK

Illyés Antal szobrászművész
Szilágyi András építész
Szöllőssy Ágnes művészettörténész

továbbá

Bakonyvári Ágnes művészettörténész Budapest Főváros, Főpolgármesteri Hivatal, Kulturális, Turisztikai, Sport, Köznevelési és Szociálpolitikai Főosztály
Gyöző Eszter művészettörténész, műemléki referens, Miniszterelnökség, Társadalmi és Örökségvédelmi Ügyekért, Valamint Kiemelt Kulturális Beruházásokért Felelős Helyettes Államtitkárság, Műemléki és Régészeti Osztály,
Németh Andrea, alpolgármesteri koordinátor, Budapest Főváros VI. kerület Terézváros Önkormányzata
Simonffy Márta, alpolgármester, Budapest Főváros VI. kerület Terézváros Önkormányzata, Magyar Képzőművészek és Iparművészek Szövetségének elnöke
Szerdahelyi Márk osztályvezető, művészettörténész, Budapest Galéria Köztéri Művészeti Alkotások Osztálya

4.) KÖRÜLMÉNYEK ISMERTETÉSE

A Budapest Főváros VI. Kerület Terézváros Önkormányzata meghívásos pályázatot írt ki a 2017. január 20-án virradóra történt tragikus veronai autóbusz-balesetben elhunytak emlékművének a Kodály köröndre (a „Balassi-szobor mögötti szegletében, az óriásplátán tengelyében, a szobor takarásában”) állítandó megvalósítására. A pályázatra Bánkúti István, Popovics Lőrinc, valamint Szabó György kaptak meghívást. Bánkúti István később visszalépett, így – az elhunytak hozzátartozóinak javaslatára – Filip Rémusz adott be pályázati anyagot. A szakértői zsűri összehívásának célja a pályázati anyag véleményezése, valamint a tervezett helyszín alkalmasságának elbírálása.

5.) SZAKÉRTŐI VÉLEMÉNY

Filip Rémusz pályaműve

A szakértők úgy látják, hogy a pályázó cca. 2,7 méter magas, gránitból és vasból készült, a családot és az életet jelképezendő fatörzsekből és ágakból szív motívumot formáló, 17 áldozatot 17 filigrán madárral szimbolizáló tervezete a vásári dísz tárgyak gondolat-, érzés- és formavilágát idézi, ezért emlékezésre, gyászolásra és emlékkállításra nem alkalmas, elhelyezése köztéren, illetve közforgalmú téren semmi esetre sem ajánlható.

Budapest Galéria | 1036 Budapest, Lajos u. 158. | telefon: +36 1 388 6784 | fax: +36 1 454 0017 | e-mail: galeria@mail.btm.hu

Új Budapest Galéria | 1093 Budapest, Fővám tér 11-12. (Bálna, Budapest) | telefon: +36 1 426 4714

Varga Imre Gyűjtemény | 1033 Budapest, Laktanya u. 7. | telefon: +36 1 250 0274

Szabó György pályaműve

A szobrászművész egy korábbi „Angyalok titkos kertje” elnevezésű kisplasztikáját továbbgondolva, illetve azt kiegészítve jelentkezett jelen pályázatra. A tárgyi és a transzcendens világ szimbólumai között „óvó és védelmező mozdulattal” áthajoló, kifordított derekú angyalfigura, illetve az egész kompozíció azonban nem képes átlépni a kisplasztika határait, így nem is válik emlékművé. Jóllehet a mű a térbe, valamint a tér szobraihoz harmonikusan illeszkedni igyekszik, sem témája, sem a posztamens formája, sem pedig az egész kompozíció léptéke nem teszi alkalmassá a kiírásban rögzített kegyeleti cél elérésére.

Popovics Lőrinc pályaműve

Popovics Lőrinc is egy korábban készített – 2014-es – alkotásával jelentkezett a pályázatra. Az egyszerű és letisztult, gúlára emlékeztető, csiszolt feketegránit és kis részben üveg kompozíció szimbolikája a sötétség („földi világ”) és fény („égi szféra”) kettőségére épül. A zsűri elégedettségét fejezi ki a mű koncepciójával (valós-transzcendens), valamint a nem naturális, minimalista eszközöket felvonultató, elegáns formákkal kapcsolatban. A szakértők ugyanakkor felhívják a figyelmet arra, hogy a lépcsőzetes posztamens formája nem szerencsés választás, a kiskockák pedig alkalmatlanok mécsesek elhelyezésére, ezért ezek mellőzéssel a művet – a megfelelő helyszínen felállítva, szükség esetén némileg felnagyítva – emlékmegőrzésre alkalmasnak tartja.

A helyszín

A Kodály körönd az Andrassy úti épületegyüttes részeként, jelenlegi állapotában került UNESCO-világörökségi nyilvántartásba, ezért sajnálattal állapította meg a szakértői bizottság, hogy a pályázat kiírója elmulasztotta még a pályázat kiírása előtt tisztázni az illetékes hatóságokkal a megjelölt helyszín alkalmasságát újabb köztéri képzőművészeti alkotás befogadására. A bizottság úgy tartja, hogy a Körönd városképi szempontból befejezett kompozíció, további építmény vagy műtárgy elhelyezése a harmóniáját bontaná meg, másfelől a tervezett emlékműnek és a térnek relevanciája sem állapítható meg, ráadásul a nemzeti hősök által szegélyezett terület a művet és a tragédia emlékét másodlagossá teheti. Nem szerencsés a helyszín választása abból a kontextusból kifolyólag sem, hogy a tér szobrai olyan hadvezéreknek állítanak emléket, akik – Bottyán Jánost leszámítva – életüket önként áldozták fel. Az emlékállító szándék motívumait tiszteletben tartva a szakértői bizottság azt a meggyőződését fejezte ki, hogy a tervezett síremlék az emlékmegőrző funkciót az erre a célra kijelölt Nemzeti Sírkertben tudja leginkább betölteni.

A fentiekre tekintettel a Budapest Galéria Popovics Lőrinc alkotását ajánlja megvalósításra, a tervezett emlékmű helyszíne gyanánt a Kodály körönd felvetését elutasítja, helyette az alkotás Nemzeti Sírkertben történő felállítását javasolja.

Budapest, 2017. szeptember 21.

Szerdahelyi Márk
jegyzőkönyvvezető

Török Tamás
főosztályvezető

Hassay Zsófia polgármester asszony

részére

Budapest Főváros VI. kerület Terézváros Polgármesteri Hivatal

Budapest

Eötvös u. 3.

1067

Tisztelt Polgármester Asszony!

Mindenekelőtt engedje meg, hogy a 2017. január 20-ai buszbalesetben érintett gyászoló családok nevében ismételten köszönetünket fejezzük ki segítőkészségéért és támogatásáért, mellyel nemcsak lelki értelemben, hanem a Kodály köröndön felállítani tervezett emlékmű kapcsán is mellénk állt.

A beérkezett három pályamű közül a Polgármester Asszonynál a közelmúltban megjelent tizenkét áldozat hozzátartozója egyértelmű többséggel a 3. számú pályamű mellett tette le a voksát. Ennek indokai a következők.

A 3. számú pályamű kifejezetten a tragédiában érintett áldozatok emlékére készült, szemben a másik két művészi alkotással, melyeket már korábban, a balesettől függetlenül, más céllal és szimbolikával készített az alkotójuk. Így természetesen nem képesek megjeleníteni, kifejezni olyan érzéseket, amelyeket a 3. számú pályamű tud közvetíteni számunkra: a fa az élet és a család szimbóluma, szív alakban eltörve, amely azok szívét és fájdalmát fejezi ki, akik a tragédiában elvesztették valamely hozzátartozójukat. A felszálló madarak szimbolizálják a baleset tizenhét áldozatát, akik a magasba elrepültek...

A teljes emlékmű a szeretteinktől való elszakadás fájdalmát jelképezi.

Kérjük Polgármester Asszonyt, amennyiben lehetősége nyílik rá, a 3. számú pályamű kivitelezését szíveskedjen a továbbiakban képviselni és támogatni.

Támogatását előre is köszönjük!

Budapest, 2017. szeptember 20.

a veroniai buszbalesetben elhunytak hozzátartozói nevében:

Márton Melinda és Márton László